

university of
groningen

Nieuwe Behandeling bij patiënten met het syndroom van Sjögren

Hot&New

Prof. Hendrika Bootsma, MD, PhD

Dept. of Rheumatology and Clinical Immunology

university of
groningen

Behandeling

- Lokale symptoombestrijding
- Systemische behandeling kan worden overwogen bij actieve, systemische ziekte met orgaan-betrokkenheid

Symptomatische behandeling sicca

- Ogen
  - Oogdruppels, vb. hylan, artelac
  - Ooggel, vb. vidsic (zonder conserveermiddelen)
  - Dexamethason oogdruppels, Ciclosporine oogdruppels
- Mond
  - Stimulatie van speeksel: suikervrije snoepjes, Xylimelts
  - Mondgel, kunstspeeksel, mondsprays
  - Pilocarpine
- Vaginale droogheidsklachten
  - Hyalofemme
- Huid
  - Indifferente middelen: Groninger bad/douche olie, cetomacrogol etc.

Symptomatische behandeling

- Speekselkierzwellen
  - Speekselkliermassage adviseren
  - Soms NSAIDs
  - In geval van bacteriële speekselklierontsteking: antibiotica (tenminste 10-14 dagen)
- Tendinomyalgie of artralgie
  - Paracetamol
  - NSAIDs

Immunosuppressieve behandeling

- Conventionele DMARDs
  - Cyclofosfamide
    - Bij: PNS of CNS betrokkenheid, renale betrokkenheid
  - MTX
    - Bij: artralgie of arthritis, secundaire SS
    - Kans op B-cel hyperactiviteit

Immunosuppressieve behandeling

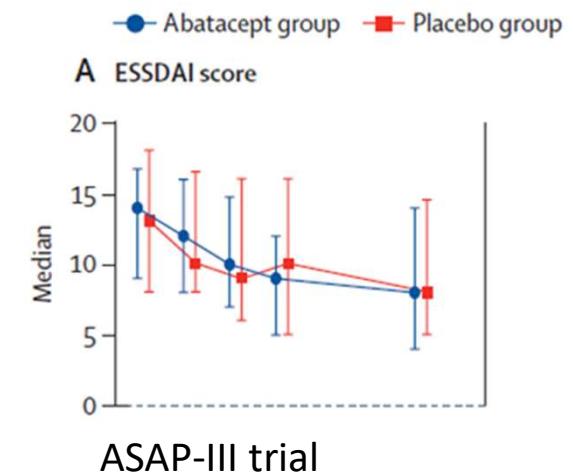
- Conventionele DMARDs
  - Hydroxychloroquine
    - Onderzocht in JOQUER trial*, geen effectiviteit op primair eindpunt (verbetering in droogte, vermoeidheid, pijn)
    - Bij: artralgie of arthritis, cutane betrokkenheid
  - Leflunomide
    - Bij: artralgie of arthritis, cutane betrokkenheid
  - MMF
    - Bij: pulmonale betrokkenheid, PNS betrokkenheid, renale betrokkenheid
  - Combinatie HCQ/LEF, of HCQ/MMF
    - HCQ/LEF bleek effectief in RepurpSS-I (kleine, fase 2 RCT)**

*Gottenberg et al, JAMA 2014

**van der Heijde et al, Lancet Rheum 2020

Immunosuppressieve behandeling

- Biological DMARDs
  - Rituximab (anti-CD20)
    - Twee grote RCTs (TRACTISS* en TEARS trial**) lieten geen effectiviteit zien op primair eindpunt (verbetering in droogte, vermoeidheid, pijn)
    - Bij: cutane vasculitis, pulmonale betrokkenheid, renale betrokkenheid, PNS of CNS betrokkenheid, ernstige hematologische betrokkenheid
  - Abatacept (remt costimulatie door binding aan CD80- en CD86)
    - Twee grote RCTs (ASAP-III in UMCG*** en multinationale trial****) lieten geen effectiviteit zien op primair eindpunt (ESSDAI)
    - Bij: artritis, of combinatie van systemische betrokkenheid zoals constitutioneel, glandulaire activiteit en artritis

*Bowman et al, A&R 2017

**Devauchelle et al, Ann Int Med 2014

***van Nimwegen et al, Lancet Rheum 2020

****Baer et al, Ann Rheum Dis 2020

Behandeling van MALT lymfoom

- Expectatief beleid
  - Bij MALT gelimiteerd tot speekselklier zonder systemische activiteit
- Radiotherapie
- RCP-kuren

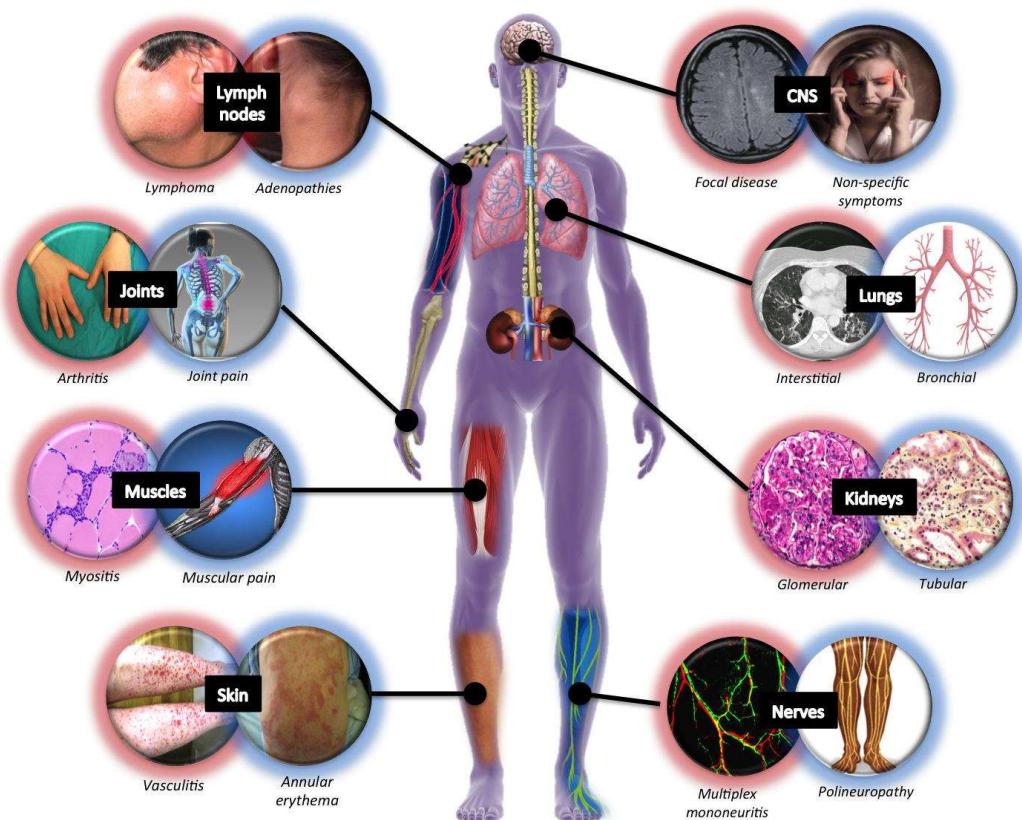
Meten van effectiviteit in RCTs

- Heterogene ziekte: welke uitkomstmaten gebruik je als primair eindpunt?

Uitkomstmaten bij pSS

- Systemische ziekteactiviteit: (Clin)ESSDAI

Domain	ESSDAI	ClinESSDAI
Constitutional (0–2)	3	4
Lymphadenopathy (0–3)	4	4
Glandular (0–2)	2	2
Articular (0–3)	2	3
Cutaneous (0–3)	3	3
Pulmonary (0–3)	5	6
Renal (0–3)	5	6
Muscular (0–3)	6	7
Peripheral nervous system (0–3)	5	5
Central nervous system (0–3)	5	5
Haematological (0–3)	2	2
Biological (0–2)	1	
Score total	0–123	0–135

Uitkomstmaten bij pSS

- Patiënt-gerapporteerde symptomen (PROMs)
  - ESSPRI
- Objective glandulaire testen
  - Traanklier: Schirmer's test, Ocular Staining Score (OSS)
  - Speekselklier: ongestimuleerde en gestimuleerde speekselflow, echo van de speekselklieren
- Lab
  - Totaal IgG, reumafactor (RF)

1) How severe has your **dryness** been during the last 2 weeks?

No dryness	☐	Maximal imaginable dryness									
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

2) How severe has your **fatigue** been during the last 2 weeks?

No fatigue	☐	Maximum imaginable fatigue									
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

3) How severe has your **pain** (joint or muscular pain, in your arms or legs) been during the last 2 weeks?

No pain	☐	Maximal imaginable pain									
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

RCTs & eindpunten

2004-2018

Drug (target)	Number of patients (enrolled or aim)	Primary endpoint
Etanercept (TNF- α)	28	$\geq 20\%$ improvement in ≥ 2 of 3 domains (subjective and/or objective measures for oral and ocular dryness, and ESR and IgG) at week 12
Infliximab (TNF- α)	103	$\geq 30\%$ improvement in ≥ 2 of 3 VAS (joint pain, fatigue, dryness) at week 10
Rituximab (CD20)	17	$\geq 20\%$ improvement in fatigue VAS at week 24
Rituximab (CD20)	30	Change in SWS
HQ (TLR signalling)	120	$\geq 30\%$ improvement in ≥ 2 of 3 NRS scales (dryness, fatigue, pain) at week 24
Anakinra (IL1)	26	Difference between groups in fatigue scores adjusted for baseline values at week 4
Rituximab (CD20)	120	$\geq 30\%$ improvement on 2 of 4 VAS (global disease activity, pain, fatigue, dryness) at week 24
Rituximab (CD20)	133	$\geq 30\%$ improvement in fatigue or oral dryness VAS at week 48
Baminercept (LT β R)	52	Change in SWS at week 24

- Eerdere trials gebruikten niet-gevalideerde eindpunten
- Focus op PROMs en speekselproductie
- Geen van deze trials liet effectiviteit zien in het primaire eindpunt

RCTs & eindpunten

2019-2022

HCQ/LEF (T-cells and TLR signalling)	29	Change in ESSDAI at week 24
Tocilizumab (IL-6)	110	≥3 points improvement in ESSDAI, no occurrence of moderate or high activity in a new ESSDAI domain and no worsening in physician GDA (≥1/10) at week 24
Abatacept (CTLA4)	80	Change in ESSDAI at week 24
Ianalumab (BAFF receptor)	27	Change in ESSDAI at week 12
Iscalimab (CD40) (two cohorts)	44	Safety and change in ESSDAI at week 12
MED15872 (ICOSL)	32	Change in ESSDAI at week 14
Seletalisib (PI3K)	27	Change in ESSDAI at week 12
Belimumab/rituximab (BAFF/CD20)	86	Number of participants with (S)AEs at week 68
RO5459072 (cathepsine-S inhibitor)	75	≥3 points improvement in ESSDAI at week 12
CDZ173 (leniolisib) (PI3K-delta)	30	Safety and change in ESSPRI at week 12
Abatacept (CTLA4)	187	Change in ESSDAI at week 24
Ianalumab (BAFF receptor)	190	Change in ESSDAI at week 24
Filgotinib (JAK), laraplenib (SYK), tirabrutinib (BTK)	150	Composite endpoint of CRP and patient-reported VAS scores (global disease, pain, oral, ocular dryness, fatigue) at week 12

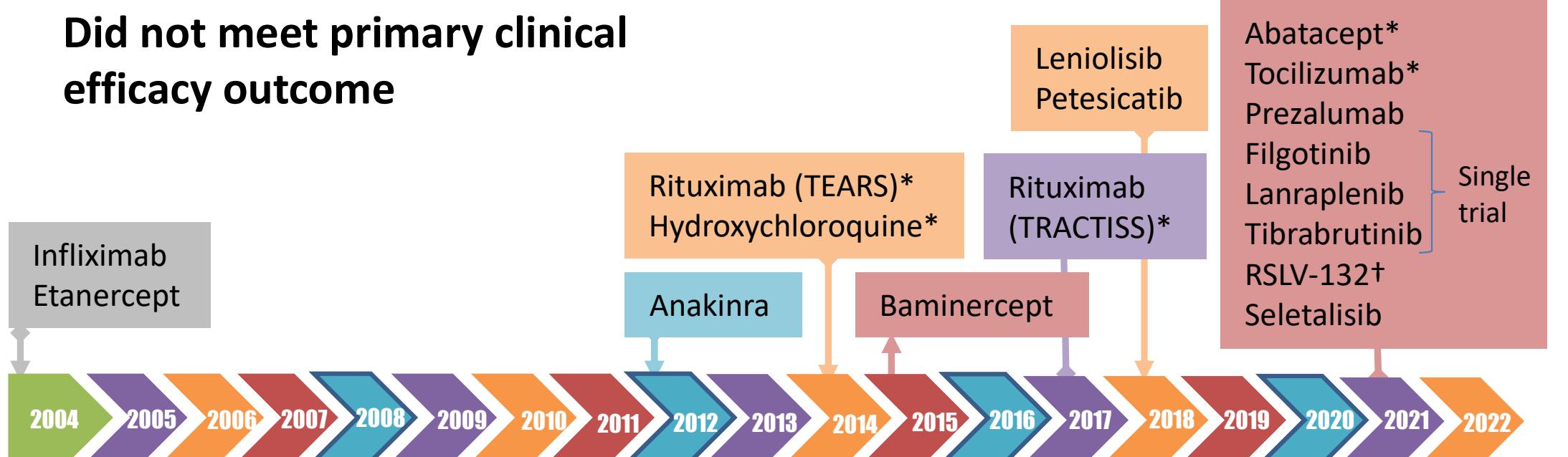
- Recentere trials gebruikten met name de ESSDAI als primair eindpunt
- De meeste van deze trials lieten geen effectiviteit zien
  - Groot placebo effect met ESSDAI (>50% responders)
- Sommige recente, kleinere RCTs lieten wel effectiviteit zien
  - HCQ/LEF
  - Ianalumab (BAFFr)
  - Iscalimab (CD40)
  - Remibrutinib (BTK)

umcg

Arends et al, Clin Exp Rheum 2022

Placebo-controlled drug trials in Sjögren's

Did not meet primary clinical efficacy outcome

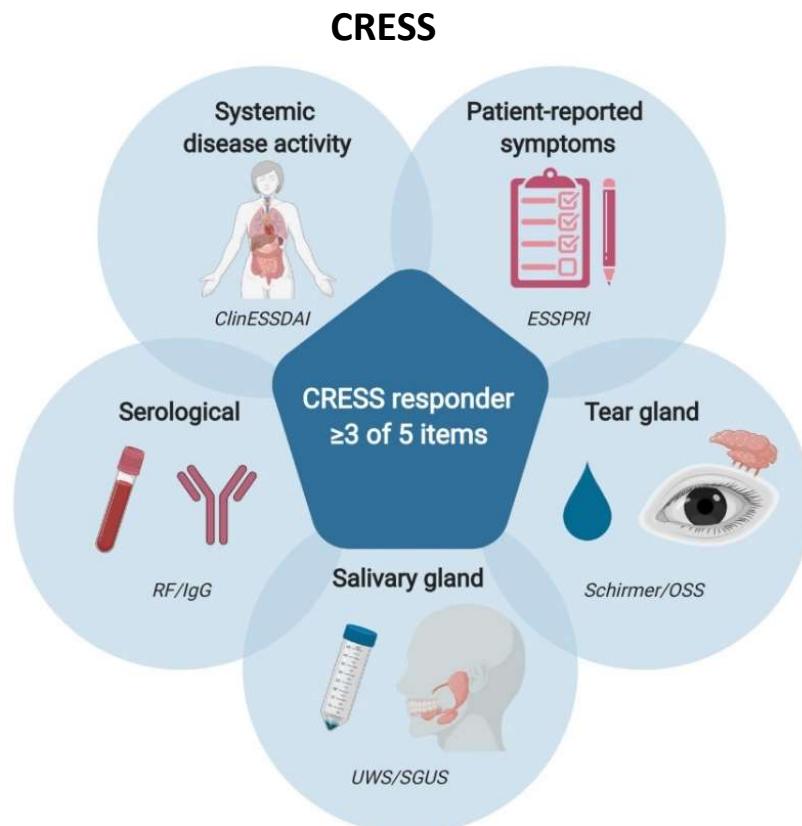

Met primary outcome

*phase III trials

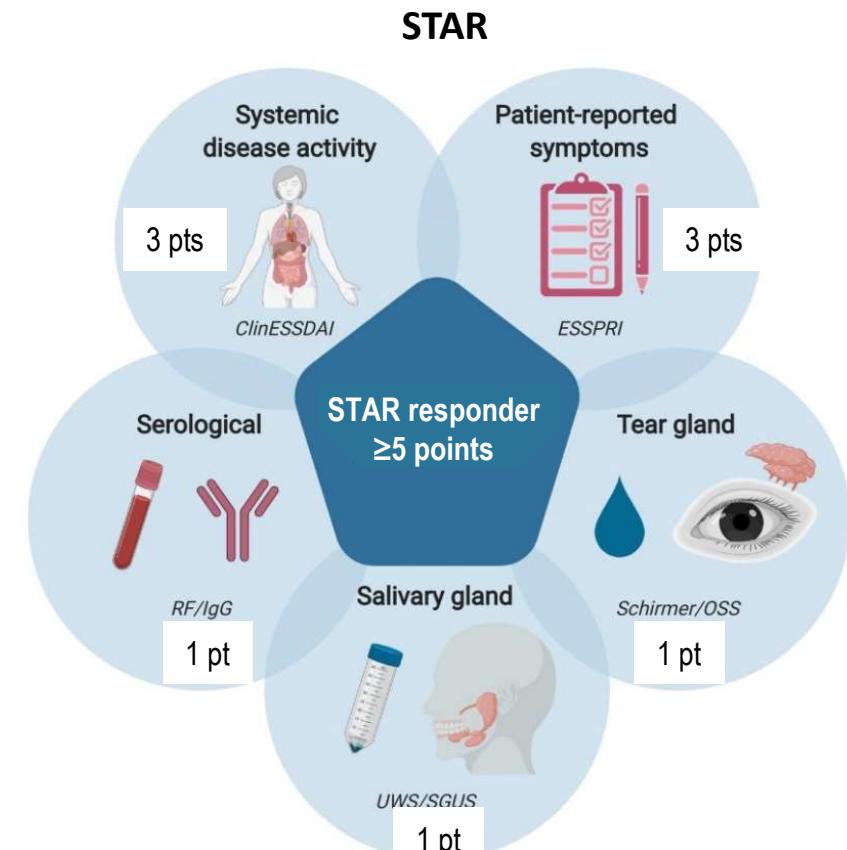
†significant improvement in fatigue → phase 3

Nieuwe composite outcome measures voor trials in Sjögren's

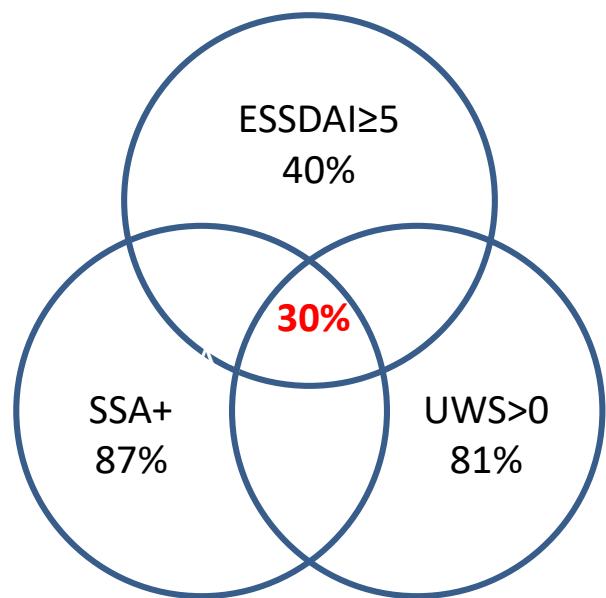

Systemic disease activity: clinESSDAI score <5

Systemic disease activity: Decrease of ≥3 in clinESSDAI

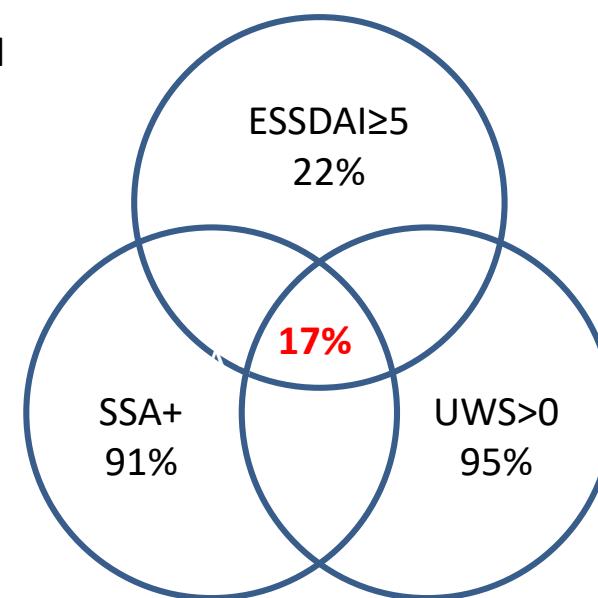

“Eligible” voor Sjögren trials

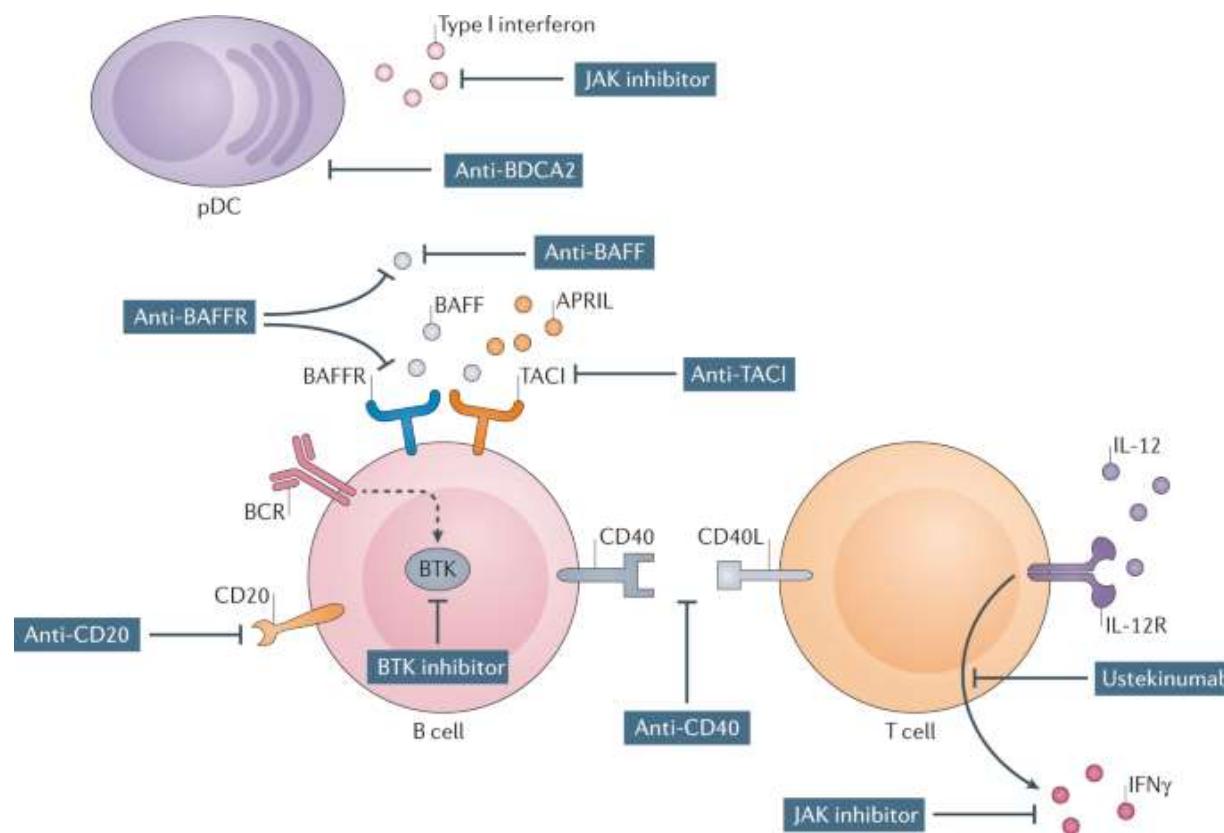
RESULT cohort (Netherlands)
N=302

UWS=unstimulated
whole saliva flow

BeSSTT cohort (Belgium)
N=180

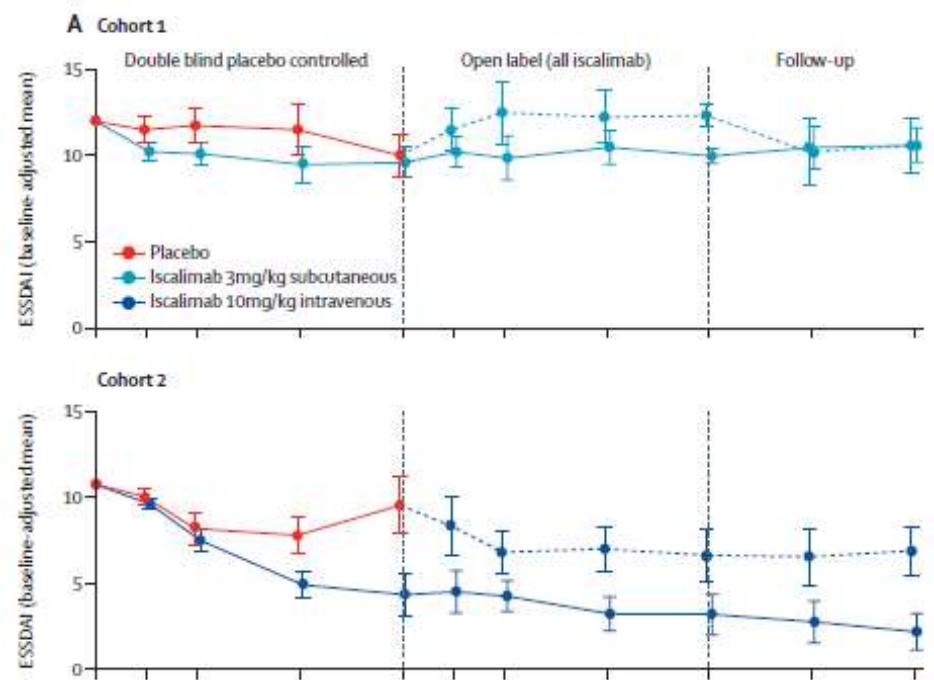
Nieuwe targets voor behandeling

Seror et al, *Nat Rev Rheumatol* 2021

Recente trials

- Iscalimab (anti-CD40)
  - Fase 2 RCT in 44 patiënten (twee cohorten, verschillende doseringen), significante verbetering in ESSDAI vergeleken met placebo*
  - Fase 3 RCT momenteel gaande (TWINSS studie)
- Ianalumab (anti-BAFF receptor)
  - Fase 2a** en 2b*** RCT lieten verbetering zien in ESSDAI

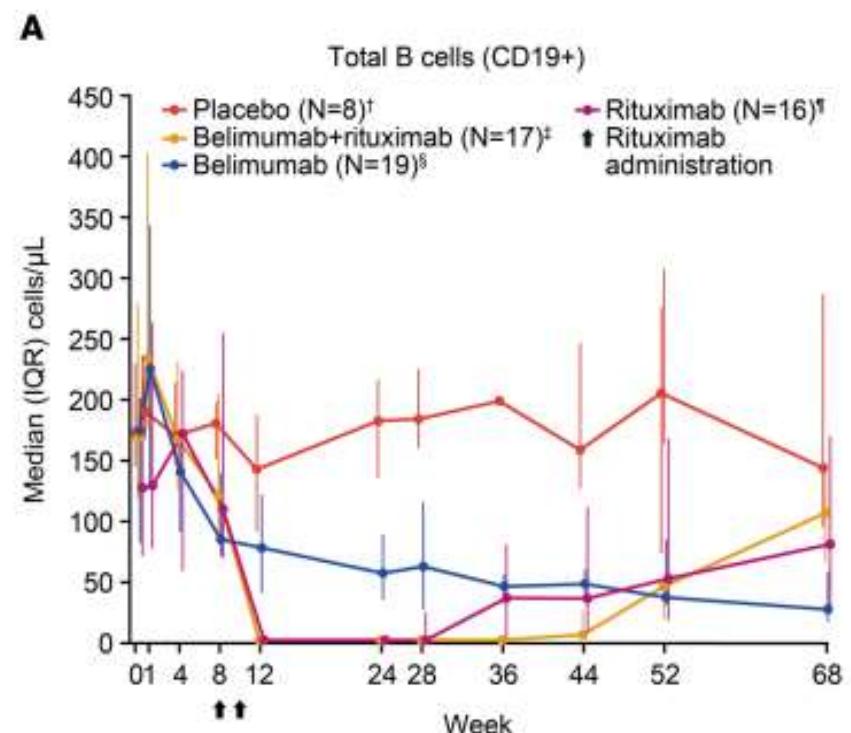
*Fisher et al, Lancet Rheumatol 2020

**Dörner et al, Ann Rheum Dis 2019

*** Bowman et al, Lancet 2022

Recente trials

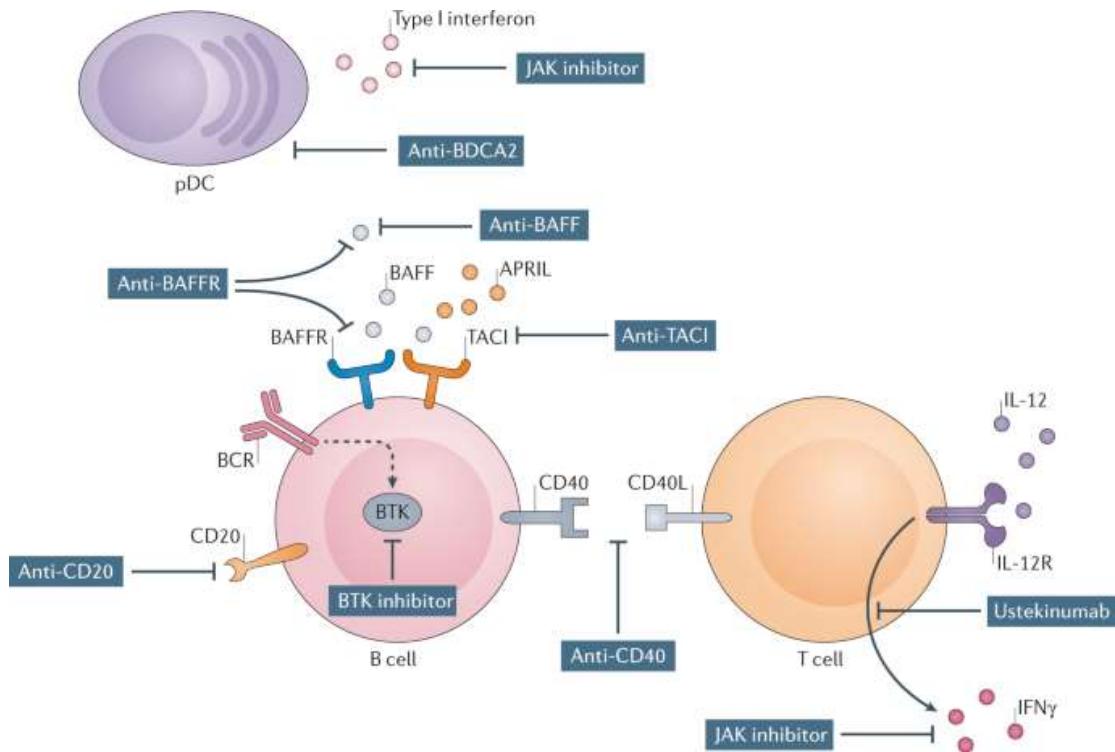
- Belimumab/rituximab combinatie
  - Fase 2 RCT met belimumab+rituximab* liet depletie zien van B-cellen in speekselklierbiopten, en afname van ESSDAI
  - CRESS responders: BEL + RTX

*Mariette et al, JCI Insight 2020

Recente trials

- Remibrutinib (BTK inhibitor)
  - RCT in 73 pSS patiënten* liet een significante verbetering in ESSDAI, speekselproductie en IgG zien
- Filgotinib (JAK inhibitor)
  - RCT met filgotinib, tirabrutinib (BTKi), lanraplenib (SYKi)** liet geen effectiviteit zien op primair eindpunt (combinatie van CRP en PROs)

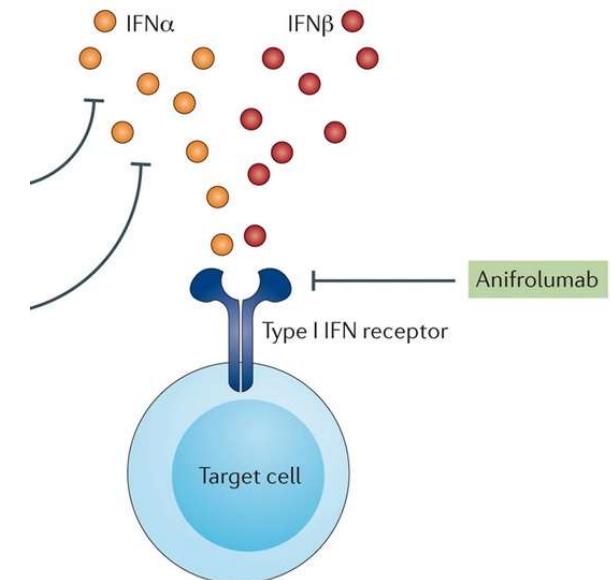

*Dörner et al, ACR 2022 abstract number 1113

**Price et al, Rheumatology 2022

Nieuwe behandelstudies

- ANISE-II (anifrolumab)
  - Anifrolumab: type 1 interferon receptor blokker
  - Investigator-initiated trial in UMCG
  - Geïnteresseerde patiënten? -> contact met l.de.wolff01@umcg.nl
  - Inclusiecriteria: ziekteuur ≤ 10 jaar, ESSDAI of ESSPRI ≥ 5 , SSA positief
- NECESSITY studie
  - Hydroxychloroquine/leflunomide, hydroxychloroquine/MMF, of placebo
  - In Nederland: UMCG en UMCU

Niewold, Nat Reviews Rheumatol 2016

Phase I	Phase II	Phase III
BMS-986325 Bristol Myers	Iscalimab Novartis	MHV370 Novartis
CD19/BCMA CAR T-cells	Baracitinib PUMC-Lilly	Iguratomid Jiangsu
	Anifrolumab AstraZeneca	S95011 Servier
	Nipocalimab Janssen	Tofacitinib NIDCR/PUMC
	SAR441344 Sanofi	Branebrutinib Bristol-Myers

Active clinical trials in Sjögren's (clinicaltrials.gov)

Mechanisms of action		
CD40 antigen inhibitor	Anti-CD40 mAb	undisclosed
Targets B-cell maturation ag	JAK1/2 inhibitor	Blocks NF- κ B
	Type 1 IFN inhib	Anti-IL7R mAb
	FcRn antagonist	JAK inhibitor
	Anti-CD40L mAb	BTK inhibitor
		Anti-BAFF R mAb

16th International Symposium on Sjögren's syndrome
22 april – 26 april 2024

Egmond aan zee

Rheumatology & Clinical Immunology

- H Bootsma
- FGM Kroese
- A Stel
- G van Zuiden
- S Arends
- SA Pringle
- T Steinmetz
- JF van Nimwegen
- GMPJ Verstappen
- L de Wolff
- U Nakshbandi
- MS van Ginkel
- T Yang
- A Visser

- S Liefers

- J Terpstra

Oral & maxillofacial surgery

- A Vissink

- FKL Spijkervet

- J Alberga

- K Delli

- T van der Meulen

- J van den Akker

Pediatrics

- W Armbrust

- E Legger

Pathology

- B van der Vegt

Ophthalmology

- L Los

- L Olie

Hematology

- M Nijland

Gynaecology

- MJE Mourits

- K van der Tuuk

